

Det bygningsværk, som vi opholder os i her i dag, er opført af Urania Fonden, der blev stiftet den 22. november 1983, altså for ca. 6 år siden. Fundatsen er underskrevet af Bodil og Helge Pedersen, der samtidig underskrev et gavebrev, i henhold til hvilket de skænkede Urania Fonden 50 mio. kr. kontant. Det er således en meget betydelig gave, der hermed blev givet af Bodil og Helge Pedersen til det danske folk med henblik på, som der står i formålsparagraffen, primært at fremme Bodil og Helge Pedersens planer om opførelsen og senere driften af et planetarium samt at udbrede kendskabet til og øge interessen for astronomi og dertil hørende emner.

Urania Fondens første opgave var at finde et velegnet sted at opføre planetariet, og efter at bestyrelsen havde undersøgt forskellige placeringsmuligheder, koncentreredes interessen hurtigt om det såkaldte "Saltlager" her for enden af Sct. Jørgens Sø, der blev anvendt til musik- og teaterformål.

Da "Saltlageret" var ejet af Københavns kommune, rettede bestyrelsen henvendelse til overborgmesteren, der straks var yderst positiv og modtog Bodil og Helge Pedersens gave med stor taknemmelighed.

Sagen skulle imidlertid vise sig at være meget kompliceret, og det var særlig spørgsmålet omkring flytningen af "Saltlageret", der voldte problemer, og først efter at Bodil og Helge Pedersen tilbød at betale 3 mio. kr. til indretningen af nye lokaler, faldt der ro over gemytterne, men da var der også gået næsten 3 år med koncentreret mødevirksomhed.

Grundstenen blev nedlagt den 22. februar 1988 midt i den store cylinderbygning her nedenunder, og den bærer bl.a. følgende inskription:

"Denne bygning er rejst af Bodil og Helge Pedersen for at fremme kendskabet til og forståelsen for det omgivende univers."

Den 14. oktober 1988 - altså for ca 1 år siden - blev der holdt rejsegilde, idet det højeste punkt på bygningen var nået. Punktet ligger godt 38 m over gadeniveau, altså 2 m højere end Rundetårn, svarende til en 12-etagers bygning.

I dag - mere end 6 år efter, at byggeplanerne blev fostret - tager vi det færdige bygningsværk i brug.

Byggetiden har været kort og ventetiden lang. I al beskedenhed er bygherren ubeskeden nok til at mene, at bygningsværket - skabt af arkitekt Knud Munk - har været værd at vente på. Bygherren er ganske enkel og i al stilfærdighed særdeles tilfreds med det bygningsværk, De - mine damer og herrer - oplever her i dag for første gang.

Selve bygningsanlægget er opdelt i 3 hovedformer: en høj skråt afskåret cylinder - en lav bygning, som følger Gl. Kongevej og Vester Søgade, og sidst en bygning, der organisk formidler overgangen mellem den lave bygning og cylinderen.

Cylinderen rummer i stueplan et stort permanent ustillingsrum, kaldet "Tycho Salen", og endvidere en rundgang, der skal anvendes til skiftende udstillinger.

Der vil således konstant være aktuelle udstillinger i lokalerne og de mange tilstødende mødelokaler, hvor der også er et auditorium, konferencerum og bibliotek, vil summe af undervisning og kurser. Planetariet er således gået i samarbejde med Folkeuniversitetet om en astronomiskole, og allerede i år udbydes der 12 kurser, lige fra grundkurser til videregående emnekurser.

På 1. sal i lavbygningen ligger Planetariets restaurant "Cassiopeia" med udsigt over søen.

Fra udstillingsrummene fører 2 trapper op i selve planetariesalen, og det er her, de to væsentligste aktiviteter finder sted og jeg skal jeg først og fremmest nævne de egentlige planetarieforestillinger, der direkte relaterer sig til Urania Fondens formålspårafgraf, nemlig at udbrede kendskabet til astronomi.

I Tycho Brahe Planetarium er halvkuglen - i modsætning til det traditionelle planetarium - 30° skråtstillet og stolerækkerne følger denne hældning. Ved at placere publikum amfiteatralsk opnår man en stærk illusion af at befinde sig i rummet.

Takket være en specialudviklet stjerneprojektor fra Zeiss i Vesttyskland kan der på halvkuglen projiceres 8900 fixstjerner (de stjerner, der er synlige for øjet), 25 stjernetaget og 40 stjernebilleder.

Alle stjerner vises med korrekt astronomisk placering og lysstyrke, og projektoren kan herefter vise stjernehimmelen som den ser ud, ikke alene her og nu, men som den ser ud fra et hvilket som helst sted på jorden og på et vilkårligt tidspunkt i fortid og fremtid. Den kan i et roligt tempo vise planeternes indviklede bevægelser og sløjfer og dermed belyse de problemer, som voldte oldtidens astronomer uløselige vanskeligheder. Den kan vise solformørkelser som fandt sted på Kristi tid, og den kan med minutuiøs præcision forudsige de solformørkelser, vore efterkommere vil opleve i de næste århundrede. Det er således et meget fornemt redskab i undervisningstjenesten.

Formiddagstimerne, her i planetariet, er da også fortrinsvis reserveret til undervisningsformål, idet specielt alle skolesøgende - både folkeskolen og det gymnasiale plan - her - til stærkt reducere priser - tilbydes oplevelser, som eller er forbeholdt de astronomer, der arbejder i de skyfri bjerge langt fra de oplyste byer.

Planetariets inderste idé er at fremme interessen for astronomien. Det som Tycho Brahe kaldte den ældste og ædleste af alle videnskaber.

Udover stjerneforestillinger kan tilskueren her i salen opleve Omnimaxfilm, der vises på verdens fineste filmprojektionssystem. Billeder af uovertruffen størrelse, der bliver vist på halvkuglen, der er 23 m i diameter og med en utrolig klarhed og gennemslagskraft, styrket af et unikt og specielt designet 6-kanals stereofonisk lydsystem, der er verdens meste avancerede.

Omnimax filmen indeholder billeder, der er ca. 10 gange større end almindelig 35 mm film og 3 gange større end 70 mm film.

Den første Omnimax film, vi har valgt at vise her i Tycho Brahe Planetarium er "The Dream is Alive", som vi på dansk har kaldt "Rejsen i rummet", og den omhandler de amerikanske rumfærgers spændende og farefulde færd ude i verdensrummet. Filmen er allerede set af mere end 21 mio. mennesker i 9 forskellige sprogversioner.

Omnimaxfilmene giver tilskueren et lille sansehok - et lille sug i maven - og tilskueren lever med i en sådan grad, at også balancenerven påvirkes. Så derfor mine damer og herrer må jeg anbefale Dem at spænde sikkerhedsbælterne, for nu - takket være Bodil og Helge Pedersen - åbner verdens mest avancerede og europas største planetarium - TYCHO BRAHE PLANETARIUM.